

Aan Provinciale Staten van de provincie Flevoland
Mevrouw mr. A. Kost, statengriffier

<i>Datum</i>	<i>Bijlage</i>	<i>Uw kenmerk</i>	<i>Ons kenmerk</i>
14 maart 2013	1		2013/AH/033

Onderwerp
Jaarstukken 2012

Geachte leden van Provinciale Staten,

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 186 van de Provinciewet en artikel 20 van de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer zenden wij u hierbij ter kennisneming de vastgestelde jaarstukken 2012 van de Randstedelijke Rekenkamer.

In de jaarstukken is een beleidsmatig jaarverslag opgenomen, waarin wij verslag doen over ons onderzoeksprogramma. Daarnaast bestaan de jaarstukken uit een jaarrekening en een hoofdstuk *Overige gegevens*. In dat laatste hoofdstuk zijn de getrouwheidsverklaring en de rechtmatigheidsverklaring van de accountant opgenomen.

De jaarstukken worden tevens verzonden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Desgewenst zijn wij graag bereid een toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

dr.ir. Ans Hoenderdos-Metselaar MBA

bestuurder/directeur
Randstedelijke Rekenkamer

Jaarstukken 2012

Randstedelijke Rekenkamer

randstedelijke rekenkamer

Flevoland • Noord-Holland • Utrecht • Zuid-Holland

Voorwoord

Het jaar 2012 stond voor de Randstedelijke Rekenkamer in het teken van efficiency, vernieuwing en transparantie. Voor de begrotingsjaren 2011, 2012 en ook 2013 passen we geen indexatie toe op onze begroting, zodat voor de in het kader van de Gemeenschappelijke Regeling uit te voeren taken minder middelen beschikbaar zijn. Sinds de zomer hebben we Het Nieuwe Werken ingevoerd, waarmee tijd- en locatie-onafhankelijk werken mogelijk is geworden. Onze interne werkprocessen zijn gestroomlijnd en voor zover mogelijk gestandaardiseerd in een geactualiseerd Handboek Onderzoeksproces. Door deze efficiëncyslag en prudent financieel beleid hebben we binnen het budget de gebruikelijke provincie-vergelijkende en provincie-specifieke onderzoeken uitgevoerd. In 2012 publiceerden we in totaal 16 onderzoeksrapporten over zes verschillende onderzoeksthema's.

Daarnaast hebben we met wisselend succes vernieuwende producten opgeleverd. Om de Programmaraad eerder te betrekken bij de te kiezen invalshoek van beoogde onderzoeksthema's hebben we enkele programmeringsnotities opgesteld. Deze schriftelijke consultering blijkt weinig meerwaarde te leveren. Dit in tegenstelling tot de verschillende gespreksbijeenkomsten met Statenleden die we hebben georganiseerd. De verkenningen rondom Recreatieschappen/Natuur in de vier provincies en het Investeringsprogramma Flevoland Almere in Flevoland leverden nuttige input voor de mogelijke onderzoeksrichtingen. De presentatie van de Quick scan begroting 2013 aan de Statenwerkgroep Planning en Control van Flevoland was druk bezocht en bood een interessante discussie over de kwaliteit van begrotingsdoelen. Daarnaast wil ik hier het Diner Verkeersveiligheid noemen dat we organiseerden in het kader van kennisoverdracht en probleemverkenning. Het was een prettige en inspirerende bijeenkomst, die informatief was voor de aanwezige statenleden en mede daarom geen aanleiding gaf om Verkeersveiligheid als onderzoeksthema te agenderen. Ten slotte hebben we op basis van de vier gevalstudies naar de doeltreffendheid van subsidies een Handreiking uitgebracht, waarmee subsidies op doeltreffendheid beoordeeld kunnen worden. Deze Handreiking wordt door de ambtelijke organisaties van de vier provincies op verschillende manier benut om het subsidiebeleid onder de loep te nemen.

Om onze transparantie te vergroten hebben we in 2012 twee belangrijke stappen gezet. Ten eerste hebben we in de zomer samen met de Rekenkamers van de vier grote steden het Kwaliteitshandvest ondertekend. Dit Kwaliteitshandvest vormt de basis voor kwaliteitscontrole, evaluatie en onderlinge visitatie. In 2013 zal de Randstedelijke Rekenkamer als eerste worden getoetst op de uitgangspunten van dit Kwaliteitshandvest. Ten tweede hebben we in november onze website (www.randstedelijke-rekenkamer.nl) uitgebreid met extra faciliteiten. Bij de lopende en gepubliceerde onderzoeken is nu ook informatie opgenomen over de behandeling van onze onderzoeksopzetten en publicaties in de verschillende vakcommissies en PS. Daarnaast zijn relevante media-uitingen en belangrijke overige informatie van derden opgenomen. De agendering en verslagen over onze producten geven we voortaan ook weer door middel van actuele voortgangsinformatie op onze homepage. Hierdoor is er snel inzicht hoe in de verschillende provincies vervolg wordt gegeven aan onze onderzoeksresultaten.

De begroting is voor 95% uitgeput. Deze onderuitputting is vooral veroorzaakt doordat we (pas) per 1 mei een nieuwe tijdelijke projectleider konden aanstellen. Ondanks de tijdelijke onderbezetting is het voorgenomen onderzoeksprogramma volledig gerealiseerd. Dit kon omdat de medewerkers veel minder tijd hebben besteed aan hun beleidsveld (zie 2.2.VI). In 2013 zullen we in het kader van onze meerjarige onderzoeksprogrammering hierop een inhaalslag gaan maken.

Ik wil alle medewerkers wederom hartelijk danken voor hun grote inzet en toewijding aan de Rekenkamer en aan onze missie: het verbeteren van het provinciaal bestuur en het versterken van de publieke verantwoording.

Ans Hoenderdos
Bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
I. Jaarverslag.....	4
1. Inleiding	4
1.1 Achtergrond van de Rekenkamer	4
1.2 Indeling van de jaarstukken	4
2. Onderzoeksprogramma	4
2.1 Algemeen	4
2.2 Het onderzoek	6
3. Paragrafen	22
3.1 Weerstandsvermogen.....	22
3.2 Financiering	22
3.3 Bedrijfsvoering	22
3.3.1 Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim	22
3.3.2 Personeelsbeleid.....	22
3.3.3 Automatisering en Informatisering.....	23
3.3.4 Communicatie	23
3.3.5 Organisatie	24
3.3.6 Financieel beheer.....	25
3.3.7 Huisvesting en facilitaire dienstverlening.....	25
II. Jaarrekening	26
1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	26
2. Programmarekening	27
3. Balans	29
III. Overige gegevens.....	31
1. Bestemming van het programmaresultaat.....	31
2. Accountantsverklaring	32
Colofon	34

1. Inleiding

1.1 *Achtergrond van de Rekenkamer*

De Randstedelijke Rekenkamer heeft als doel de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland te verbeteren en de publieke verantwoording te versterken. Zij verricht hiervoor onafhankelijk onderzoek naar de provincies en de daarmee verbonden organen. De Rekenkamer informeert primair de Provinciale Staten over haar onderzoeksbevindingen, oordelen en aanbevelingen. Deze informatie is in beginsel openbaar. Daarnaast ziet de Rekenkamer het als haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan goed openbaar bestuur door kennisuitwisseling en samenwerking binnen de betrokken provincies en eventueel andere publieke organen te bevorderen. Kwaliteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid ziet de Rekenkamer als belangrijkste kenmerken van haar producten.

Bij de uitvoering van haar werkzaamheden draagt de Rekenkamer zorg voor een effectief en efficiënt beleid met betrekking tot de beheerstaken in het kader van de dagelijkse bedrijfsvoering. De Rekenkamer beoogt een transparante organisatie te zijn die voortdurend in de kwaliteit van haar medewerkers en methoden investeert.

1.2 *Indeling van de jaarstukken*

De Jaarstukken zijn ingedeeld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en bestaan uit een Jaarverslag en een Jaarrekening. In het Jaarverslag zijn de Programmaverantwoording en de Paragrafen opgenomen. In de Jaarrekening worden de Balans en de Programmarekening gepresenteerd en toegelicht.

2. Onderzoeksprogramma

2.1 *Algemeen*

Waar gaat het over?

In het onderzoeksprogramma van de Randstedelijke Rekenkamer is opgenomen welke onderzoeken in 2012 op het terrein van doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid uitgevoerd zouden worden. Het onderzoeksprogramma maakt onderdeel uit van de begroting 2012.

De Rekenkamer laat zich, voorafgaand aan de vaststelling van het onderzoeksprogramma, adviseren door de programmaraad. Deze bestaat uit leden van de Provinciale Staten van de vier provincies. De Rekenkamer heeft op 19 mei 2011 de programmaraad geraadpleegd over de onderzoeksonderwerpen voor 2012. In de primitieve begroting 2012 van 14 juli 2011 heeft de Rekenkamer vervolgens een globaal onderzoeksprogramma voor 2012 opgenomen. In de tweede helft van 2011 heeft de Rekenkamer het onderzoeksprogramma verder uitgewerkt en op 1 november 2011 besproken met de programmaraad. Naar aanleiding van verder vooronderzoek en bespreking van de voortgang met de programmaraad op 26 april 2012 is het onderzoeksprogramma aangepast en verwerkt in de 1^e wijziging op de programmabegroting 2012 die 23 oktober 2012 is vastgesteld.

Wat hebben we gedaan?

In onderstaande tabel is een chronologisch overzicht opgenomen van de onderzoeken en verkenningen die in 2012 zijn uitgevoerd en/of gepubliceerd.

Onderwerp	Provincie(s)	Datum	Uiting	Thema uit begroting 2012
DEELS UITGEVOERD IN 2011 EN GEPUBLICEERD IN 2012				
1. Wieringerrandmeer gestrand	NH	31 jan 2012	1 rapport	VII.1
2. Inzicht in doeltreffendheid van subsidies	Fle, NH, Utr, ZH	6 mrt 2012	4 rapporten	I
3. (On)verantwoord wachten op jeugdzorg	Landelijk	13 mrt 2012	1 rapport	VII.2
4. Beoordeling doelstellingen begroting 2012	Fle	4 apr 2012	1 rapport	VII.3
5. Duurzaam inkopen en aanbesteden	Fle, NH, Utr, ZH	11 apr 2012	4 rapporten	II
UITGEVOERD IN 2012 EN GEPUBLICEERD IN 2012				
6. Decentralisatie Waddenfonds	NH	8 aug 2012	brief	IV.4
7. Verkenning Risicomanagement en weerstandsvermogen	Fle, NH, Utr, ZH	5 sep 2012	programmeringsnotitie	IV.1
8. Verkenning Groene Hart – vervolgonderzoek	NH, Utr, ZH	5 sep 2012	programmeringsnotitie	V
9. Verkenning Geheimhouding	Fle, NH, Utr, ZH	5 sep 2012	onderzoeks-suggestie	VI.
10. Quick scan begroting 2013 Flevoland	Fle	19 sep 2012	presentatie	IV.5
11. Gevalsstudie doeltreffendheid subsidie CMO Flevoland	Fle	10 okt 2012	1 rapport	I
12. Gevalsstudie doeltreffendheid subsidie Luchtkwaliteit	NH	10 okt 2012	1 rapport	I
13. Gevalsstudie doeltreffendheid subsidie Tijdsordering	Utr	10 okt 2012	1 rapport	I
14. Gevalsstudie doeltreffendheid subsidie Vrije Tijd	ZH	10 okt 2012	1 rapport	I
15. Handreiking evaluatie doeltreffendheid provinciale subsidies	Fle, NH, Utr, ZH	10 okt 2012	1 rapport	I en IV.6
16. Verkenning recreatieschappen / natuur	Fle, NH, Utr, ZH	24 okt 2012	verslag	IV.2
17. Impressie Diner verkeersveiligheid	Fle, NH, Utr, ZH	6 nov 2012	verslag	IV.7
18. Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering	Fle	27 nov 2012	1 rapport	III
19. Verkenning Investeringsimpuls Flevoland Almere	Fle	27 nov 2012	startnotitie	IV.3
DEELS UITGEVOERD IN 2012 EN TE PUBLICEREN IN 2013				
20. Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering	NH, Utr ZH	1 ^e kwart. 2013 2 ^e kwart. 2013	3 rapporten	III

Wat hebben we hiermee bereikt?

De missie van de Rekenkamer luidt:

Het verbeteren van het functioneren van het provinciaal bestuur (*van de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland*) en de daarmee verbonden organen en het versterken van de publieke verantwoording.

Vrijwel alle in 2012 gepubliceerde onderzoeken zijn in de desbetreffende provincies behandeld. Over het algemeen zijn de onderzoeksresultaten met waardering ontvangen en meestal besloten PS de aanbevelingen over te nemen.

Wat heeft dit gekost?

De totale lasten voor het voorbereiden en uitvoeren van onderzoek bedroegen circa € 1.490.000 (incl. BTW). Hiervan is circa € 145.000 besteed aan het inhuren van externe deskundigheid. De interne kosten zijn op basis van een urenregistratie aan de in paragraaf 2.2 genoemde onderzoeken toegerekend. De totale lasten in de begroting van circa € 1.565.000 zijn voor 95% uitgeput. Deze onderuitputting wordt voor het grootste deel veroorzaakt door minder personele uitgaven (zie paragraaf 3.3.2). Na aftrek van de compensabele BTW bedroeg de netto bijdrage van de provincies aan het onderzoeksprogramma circa € 1.260.000.

2.2 Het onderzoek

In deze paragraaf wordt per onderzoek aangegeven waarover het onderzoek gaat, wat we ervoor hebben gedaan en indien het is afgerond wat ermee is bereikt. Voor de aansluiting op de begroting hanteren we de indeling van de 1^e begrotingswijziging. Per onderzoek worden ook de indicatieve kosten uit de 1^e wijziging van de begroting en de gerealiseerde kosten vermeld.

Voor de rapporten zelf verwijzen we naar onze website www.randstedelijke-rekenkamer.nl.

I. Subsidies (afgerond onderzoek)

Waar gaat het over?

Subsidies zijn een belangrijk beleidsinstrument voor het stimuleren en/of sturen op maatschappelijk beoogde prestaties en effecten. Met de verstrekking van subsidies wordt beoogd dat de activiteiten van de subsidieontvanger bijdragen aan de realisatie van doelen van het overheidsbeleid. Het financieel belang dat met het verstrekken van subsidies is gemoeid, is zeer aanzienlijk. Bij veel provincies is een discussie gaande over subsidies, soms als onderdeel van een zogenoemde kerntakendiscussie. Deze discussie wordt onder meer gevoed vanuit overwegingen over het profiel van de provincie qua positie, taken en rollen ten opzichte van andere overheden. Onmiskenbaar spelen ook de kortingen op het provinciefonds en aangekondigde bezuinigingen een rol bij deze discussie. Daarnaast is al geruime tijd sprake van een behoefte om meer inzicht en grip te krijgen op de prestaties (output) en effecten (outcome) van subsidies, en daardoor beter te kunnen sturen op de inzet van het subsidie-instrument voor het bereiken van doelen van provinciaal beleid. Deze behoefte is onverminderd actueel, maar tegelijkertijd is er ook meer oog voor het vereenvoudigen en transparanter maken van het subsidieproces.

Subsidies zijn een veel voorkomend onderwerp voor onderzoeken door rekenkamers. Veel van deze onderzoeken komen tot de conclusie dat onvoldoende aantoonbaar gemaakt kan worden dat het subsidiebeleid doeltreffend is. Dat komt onder meer doordat veel subsidieregelingen niet worden geëvalueerd, en in wel uitgevoerde evaluaties niet altijd uitspraken over de effectiviteit worden gedaan. De programmaraad heeft het onderwerp 'subsidies' in verschillende hoedanigheden en bij verschillende gelegenheden als onderwerpsuggestie onder de aandacht van de Randstedelijke Rekenkamer gebracht: effect werkgelegenheidssubsidies (Flevoland), steunfuncties (Noord-Holland), subsidieverlening door de vier provincies (Zuid-Holland) en incidentele subsidieregelingen (Utrecht). De advisering door de programmaraad resulteerde erin dat deze suggesties zijn samengevoegd tot één onderzoek naar subsidieverlening. Dit onderzoek is medio 2011 gestart.

Wat hebben we gedaan?

De Rekenkamer heeft het onderzoek toegespitst op de doeltreffendheid van subsidies. Het onderzoek is in twee delen uitgevoerd. Met het gehele onderzoek hoopt de Rekenkamer een bijdrage te leveren aan het verbeteren van het inzicht in de doeltreffendheid van het provinciale subsidiebeleid en de inzet van het subsidie-instrument.

In het eerste deel hebben we op hoofdlijnen vastgesteld in hoeverre de provincie inzicht in de doeltreffendheid van de provinciale subsidies heeft. De vraagstelling is daarbij uitgewerkt in twee deelvragen: 'In hoeverre worden subsidieregelingen en subsidies die de provincie verstrekt, geëvalueerd in relatie tot de beoogde doelen en prestaties?' en 'Wat is de kwaliteit van de evaluaties naar de doeltreffendheid van de provinciale subsidies?'. Dit heeft geleid tot vier provincie-specifieke rapporten "Inzicht in doeltreffendheid van subsidies" die op 6 maart 2012 zijn gepubliceerd.

In het tweede deel van het onderzoek heeft de Rekenkamer voor vier subsidies nader onderzocht in hoeverre het aannemelijk is dat de onderzochte subsidie doeltreffend is. Voor de provincie Flevoland betrof dit de subsidie aan CMO Flevoland, voor de provincie Noord-Holland betrof dit een subsidie Luchtkwaliteit, voor de provincie Utrecht de subsidie Tijdsordering en voor de provincie Zuid-Holland de subsidie Vrije Tijd. De resultaten zijn op 10 oktober 2012 in vier provincie-specifieke rapportages gepubliceerd. Met behulp van de vier gevalstudies heeft de Rekenkamer meer inzicht gekregen in de doeltreffendheid van deze subsidies en hoe evaluatie van subsidies in het algemeen inzicht kan bieden in de effectiviteit ervan. Met dit inzicht is op 10 oktober 2012 eveneens een "Handreiking evaluatie doeltreffendheid provinciale subsidies" gepubliceerd (zie verder IV.6). Over de uitkomsten van het onderzoek en de handreiking is tevens een artikel gepubliceerd in het tijdschrift TPC, 2013-1.

Wat hebben we hiermee bereikt?

De resultaten van het eerste deel van het onderzoek ('Inzicht in doeltreffendheid van subsidies', maart 2012) hebben zowel bij PS als in de media veel aandacht gekregen. Bij alle vier Randstadprovincies is het rapport vòòr het zomerreces uitgebreid behandeld in de vakcommissie en meestal ook in PS. Veelal is met waardering kennisgenomen van de rapporten, alhoewel de bevindingen en conclusies vaak ernstig werden gevonden. De aanbevelingen zijn overgenomen, waarbij vaak ook met instemming kennis is genomen van de reactie van GS om de uitvoering van de aanbevelingen ter hand te nemen. Dat heeft in verschillende provincies ook al geleid tot concrete acties, zoals het uitvoeren van een quick scan subsidies (Zuid-Holland) en het opstellen van een evaluatiekader (Noord-Holland), die in 2013 verder zullen worden uitgewerkt.

De selectie van de gevalstudies heeft in de provincies Utrecht en Zuid-Holland tot kritische vragen bij fracties binnen PS geleid. Dit betrof zowel het aantal onderzochte subsidies als de gekozen subsidie zelf. De Rekenkamer heeft separaat schriftelijk en in de desbetreffende commissie toegelicht met welk doel en op welke gronden zij desbetreffende subsidies heeft geselecteerd.

Van de resultaten van het tweede deel van het onderzoek ('Gevalstudies' en 'Handreiking', oktober 2012) is bij de provincies (zowel PS, GS als de ambtelijke organisatie) veelal met waardering kennisgenomen. De aanbevelingen ten aanzien van CMO Flevoland zijn overgenomen en inmiddels zijn nieuwe afspraken met CMO Flevoland gemaakt. Bij de provincie Noord-Holland is mede naar aanleiding van de gevalstudie de subsidieregeling Luchtkwaliteit stopgezet, waarbij het resterende budget van € 3 mln. is vrijgevallen. In de provincie Utrecht leidde de behandeling van de gevalstudie wederom tot een discussie over de selectie van de onderzochte subsidie Tijdsordening, die medio 2012 al door GS is stopgezet. De handreiking werd daar wel als nuttig instrument ontvangen. In Zuid-Holland zijn de gevalstudie en de handreiking behandeld in samenhang met de uitkomsten van een quick scan die GS hebben laten uitvoeren naar alle subsidies van de provincie Zuid-Holland, vooruitlopend op een uitvoeriger evaluatietraject voor subsidies.

Met het onderzoek en de handreiking heeft de Rekenkamer een bijdrage geleverd aan het verbeteren van het inzicht in de doeltreffendheid van subsidies en aan het evalueren van subsidies in het algemeen. Verschillende provincies hebben de uitvoering van de aanbevelingen voortvarend opgepakt. De wenselijkheid van het evalueren van subsidies is hiermee nadrukkelijk weer op de kaart gezet. Naar verwachting zullen al deze inspanningen ertoe leiden dat het inzicht in de doeltreffendheid van subsidies groter zal worden. Dit inzicht zal bijdragen aan een effectievere inzet van het subsidie-instrument. Zie verder ook 'IV.6 Handreiking evaluatie doeltreffendheid provinciale subsidies'.

Wat heeft dit gekost?

De totale kosten voor de onderzoekswerkzaamheden waren geraamd op € 460.000, inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van € 500.000 voor het afronden van de vier algemene onderzoeken, het uitvoeren van vier provincie specifieke onderzoeken, het opstellen van de handreiking en het ondersteunen van de ambtelijke organisatie bij de implementatie, is iets hoger dan de begroting. Na aftrek van de compensabele BTW heeft het onderzoek circa € 425.000 gekost.

II. Duurzaam inkopen en aanbesteden (afgerond onderzoek)

Waar gaat het over?

De programmaraad heeft geadviseerd om in 2011 onderzoek te doen naar het inkoop en aanbestedingsbeleid van de provincies. Uit een eerste oriëntatie door de Rekenkamer is gebleken dat de vier Randstadprovincies allen nadere aandachtspunten voor inkoop en aanbesteding hebben geformuleerd. Dit varieert van het 100% duurzaam willen inkopen tot het willen opsplitsen van aanbestedingen in kleinere percelen, zodat regionale bedrijven zich op onderdelen van de aanbesteding kunnen inschrijven. Tevens hebben de vier Randstadprovincies zich in 2005 uitgesproken voor een intensieve samenwerking op het gebied van inkoop en aanbesteding. Vanuit de programmaraad is aangegeven dat PS vrij weinig zicht hebben over hoe dit beleid in de praktijk zijn uitwerking heeft, dit geldt in het bijzonder voor de onderhandse aanbestedingen en enkelvoudige uitnodigingen.

Wat hebben we gedaan?

De genoemde invalshoeken zijn geïntegreerd in een onderzoek naar duurzaam inkopen en aanbesteden bij de vier Randstadprovincies. De centrale vraagstelling hiervan luidt:

- A. Wat is de kwaliteit van de kaders (het beleid) die aan de inkoop en aanbesteding worden gesteld?
- B. In welke mate is er bij de provincie sprake van duurzaam inkopen en aanbesteden?

C. In welke mate werken de vier Randstadprovincies samen op het gebied van inkoop en aanbesteding? Concreet gaat het hierbij om onderzoek naar de wijze waarop de provincie de afspraak om 100% duurzaam inkopen in 2015 te bereiken uitvoert. Daarbij is in samenhang gekeken naar de aspecten beleid, organisatie, uitvoering en samenwerking, zowel in het algemeen als voor een aantal specifieke inkopen en aanbestedingen. Het onderzoek is onder begeleiding en verantwoordelijkheid van de Rekenkamer uitgevoerd door een extern bureau. Het onderzoek is in het derde kwartaal van 2011 gestart. De resultaten zijn, na afronding van de procedures voor feitelijk en bestuurlijk wederhoor in het eerste kwartaal, in vier provincie-specifieke rapportages gepubliceerd in april 2012. Over de uitkomsten van het onderzoek is tevens een artikel gepubliceerd in het tijdschrift TPC, 2012-6.

Wat hebben we hiermee bereikt?

De Rekenkamer heeft PS inzicht gegeven in de vraag of de inkoop en aanbestedingen in de praktijk voldoen aan de provinciale kaders en heeft hierbij tevens de kwaliteit van de kaderstelling voor inkoop en aanbesteding beoordeeld. Vastgesteld is dat de Monitor Duurzaam Inkopen alleen de grotere inkopen betreft. Een deel van het inkoopvolume uit de afspraken tussen het Rijk en de provincies blijft buiten beschouwing. De provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland streven aantoonbaar naar duurzaam inkopen, maar passen het eigen duurzaam inkoopbeleid niet of niet volledig toe als strikt beleidskader en borgen dit slechts deels in de organisatie en uitvoering. Dit vormt een risico voor de haalbaarheid van 100% duurzaam inkopen in 2015. Deze conclusies zijn besproken bij de behandeling van het rapport door PS bij de verschillende provincies vòòr en na het zomerreces van 2012. Daarbij is door PS en GS gediscussieerd over het ambitieniveau ten aanzien van duurzaam inkopen, de hierbij gehanteerde duurzaamheidscriteria van Agentschap NL en de wijze waarop dit gemonitord dient te worden.

Wat heeft dit gekost?

De totale kosten voor het deel van het onderzoek dat in 2012 heeft plaatsgevonden waren geraamd op € 65.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De realisatie van € 70.000 wijkt in absolute zin niet veel af van de begroting. Het onderzoek heeft na aftrek van de compensabele BTW bijna € 60.000 gekost.

III. Nazorg bodemsanering

Waar gaat het over?

Het onderwerp bodemsanering is geselecteerd na uitvoering van een risicoanalyse op het thema milieu in 2011. De programmaraad sprak haar voorkeur uit voor een onderzoek op het gebied van bodemsanering. Momenteel is er veel aandacht voor de bodemsaneringsoperatie, die tot doel heeft ernstige verontreinigingen van vóór 1987 waar sprake is van onaanvaardbare risico's met spoed te saneren. Uit oriënterende gesprekken die de Rekenkamer voerde bleek dat er echter veel minder aandacht is voor de fase ná sanering; de nazorgfase. Nazorg is nodig indien na sanering een ernstige restverontreiniging achterblijft en beperkingen in het gebruik van de bodem en/of maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem noodzakelijk zijn. Nazorg heeft tot doel het risico van blootstelling aan en verergering van de restverontreiniging te beheersen. Op grond van de wet zijn de provincies verantwoordelijk voor zowel de vergunningverlening als het toezicht op het gebied van nazorg bij restverontreinigingen. Het toezicht is één van de taken die bij de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) worden neergelegd. Ook in deze situatie blijft de provincie eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de taken.

Restverontreiniging na bodemsanering komt steeds vaker voor. Dit komt doordat in de loop van de jaren het accent bij bodemsaneringen is verlegd van multifunctioneel saneren naar functiegericht saneren. Multifunctioneel wil zeggen geschikt voor alle soorten gebruik van de grond en betekent dus volledige sanering. Functiegericht wil

zeggen geschikt voor het huidige of toekomstige gebruik van de grond. Hierdoor worden restverontreinigingen geaccepteerd, waarbij het de voorkeur heeft nazorg zoveel mogelijk te beperken. Minder saneren betekent namelijk wel dat er meer beheer van verontreinigde bodems nodig is. De accentverschuiving naar het functiegericht saneren, heeft ertoe geleid dat nazorg in 2006 een uitdrukkelijke plek in de wet kreeg. Vanaf dat moment is een nazorgplan verplicht, dat ter instemming aan GS moet worden voorgelegd.

Zes jaar na de verankering van nazorg in de Wet bodembescherming is het een goed moment om terug te kijken hoe de provincies hun taken op dit gebied hebben vorm gegeven.

Wat hebben we gedaan?

In de Randstadprovincies varieert het aantal nazorglocaties tussen enkele tientallen (Flevoland) en enkele honderdtallen (Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland). De ernst van de problematiek van de nazorglocaties is daarbij onder andere afhankelijk van de grondsoort (zoals klei, zand en veen), de ligging (in een woonwijk of op een bedrijventerrein), het type nazorg, het gebruik van de bodem en de aard van de verontreiniging.

Het onderzoek is uitgevoerd op basis van een selectie van nazorglocaties, waarbij is gestreefd naar een goede verdeling qua type saneerder (provincie of derden), spreiding in tijd (sanering korter of langer geleden), type nazorg en de risico's die zich kunnen voordoen wanneer de nazorg niet goed wordt uitgevoerd. Belangrijk hierbij is of opnieuw risico's kunnen ontstaan voor mens en ecosysteem. Bij de selectie van nazorglocaties hebben we ook rekening gehouden met de nieuwe landelijke beleidsontwikkeling. Voor achtergebleven grondwaterverontreinigingen is bijvoorbeeld besloten dat nazorg in de vorm van monitoring alleen verplicht is wanneer er sprake is van een grote restverontreiniging ($\geq 1.000 \text{ m}^3$) en wanneer kwetsbare objecten (zoals een drinkwaterwinning) in de omgeving aanwezig zijn.

Om de bevindingen goed te kunnen duiden hebben we dossiers bestudeerd, gesprekken gevoerd met de ambtelijke organisatie en uitvoerders van nazorgmaatregelen. Desgewenst hebben we gebruik gemaakt van externe expertise. Het onderzoek is in mei 2012 gestart en wordt gefaseerd gepubliceerd. Voor Flevoland is, in overleg met een delegatie van Statenleden, in november 2012 een verkorte rapportage uitgebracht. Vanwege het kleine aantal nazorglocaties en omdat nazorg in de provincie Flevoland minder omvangrijk is vanwege de relatief schone bodem, is voor deze provincie geen dossieronderzoek uitgevoerd. Het onderzoek in de provincie Utrecht bevond zich begin 2013 in de fase van hoor- en wederhoor. De onderzoeken voor de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland hebben vertraging opgelopen. In Noord-Holland komt de vertraging doordat we extra informatie hebben ontvangen die het onderzoek raakt en daarom in het onderzoek meegenomen moet worden. In Zuid-Holland komt de vertraging doordat het verzamelen van de benodigde informatie voor het (dossier)onderzoek aanzienlijk meer tijd en inzet heeft gekost dan geraamd.

Voor de provincie Zuid-Holland hebben we in november 2012 op verzoek van de programmaraad en in samenspraak met de commissie Verkeer en Milieu besloten om, in verband met de actualiteit, de Coupépolder in het onderzoek te betrekken. Hiervoor zal in 2013 een separate rapportage worden opgesteld.

Wat hebben we hiermee bereikt?

De Rekenkamer constateert dat het ambtelijk apparaat van Flevoland al gedurende het onderzoek verbeteringen in gang heeft gezet. Bij de behandeling van het rapport van Flevoland op 16 januari in PS geeft de verantwoordelijk gedeputeerde aan dat er terechte constatering gedaan zijn door de Rekenkamer en dat er nu hard gewerkt wordt om dit op te lossen. Ook meldt hij dat de taken en ambtenaren per 1 januari zijn overgegaan

naar de omgevingsdienst en dat de gewenste verbetering nu door de omgevingsdienst wordt afgerond, waarvan hij verslag zal doen aan PS.

Omdat de publicatie van de resultaten van Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland in 2013 zullen plaatsvinden, zullen we in het jaarverslag over 2013 melden wat met die onderzoeken is bereikt.

Wat heeft dit gekost?

De totale kosten voor het onderzoek waren geraamd op € 355.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. Als gevolg van de hiervoor genoemde vertragingen en extra werkzaamheden voor de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland vallen de gerealiseerde kosten van € 410.000 hoger uit dan de begroting. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten bijna € 350.000.

IV. Nader te bepalen

ALGEMEEN

Waar gaat het over?

In november 2011 heeft de programmaraad geadviseerd een onderzoek te doen naar 'Recreatieschappen'. Bij de verdere oriëntatie op dit onderwerp bleek, als gevolg van actuele ontwikkelingen binnen de verschillende provincies, het formuleren van een goede probleemstelling lastig. Daarbij heeft de programmaraad aangegeven behoefte te hebben aan meer innovatieve en kortlopende producten, zoals een quick scan of een werkbijeenkomst. De Rekenkamer heeft daarom besloten een brede invulling aan onderzoeksthema IV. te geven, waarbij meerdere onderzoeksthema's zijn uitgewerkt. Het streven hierbij was om één of meer thema's op innovatieve wijze op te pakken.

Wat hebben we gedaan?

De nader uitgevoerde werkzaamheden bestaan uit 'verkenningen' en 'diversen' en betroffen in chronologische volgorde het volgende:

Onderwerp	Provincie(s)	Datum
UITGEVOERDE VERKENNINGEN IN 2012		
1. Programmeringsnotitie Risicomanagement en weerstandsvermogen	Fle, Utr, NH, ZH	5 sep 2012
2. Recreatieschappen / natuur (incl. discussiebijeenkomsten met Statenleden)	Fle, Utr, NH, ZH	24 okt 2012
3. Investeringsimpuls Flevoland Almere	Fle	27 nov 2012
DIVERSEN IN 2012		
4. Decentralisatie Waddenfonds	NH	8 aug 2012
5. Begroting 2013 Flevoland, discussiebijeenkomst met de Statenwerkgroep Planning & Control	Fle	19 sep 2012
6. Handreiking evaluatie doeltreffendheid provinciale subsidies	Fle, Utr, NH, ZH	10 okt 2012
7. Diner Verkeersveiligheid	Fle, Utr, NH, ZH	5 nov 2012

Wat hebben we hiermee bereikt?

Door middel van het organiseren van bijeenkomsten met Statenleden en het uitbrengen van andere stukken dan de gebruikelijke onderzoeksrapporten heeft de Rekenkamer verschillende andere werk- en publicatievormen toegepast. Het directe contact met PS van de vier provincies is vergroot en consulterend overleg met (een vertegenwoordiging) van PS blijkt effectief en efficiënt.

Wat heeft dit gekost?

De totale kosten voor de innovatieve producten en kortlopend onderzoeken waren geraamd op € 355.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De realisatie van circa € 270.000 is lager dan de begroting. Het verschil wordt veroorzaakt door de aangepaste invulling van het thema. De totale kosten van de verschillende kortlopende en beknopte activiteiten zijn lager dan de geraamde kosten van een gemiddeld provincievergelijkend onderzoek. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de totale kosten circa € 230.000.

TOELICHTING OP DE IN 2012 UITGEVOERDE VERKENNINGEN EN DIVERSE ACTIVITEITEN

IV.1 Risicomanagement en weerstandsvermogen

Waar gaat het over?

Het weerstands*vermogen* is een ratio en geeft de relatie weer tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. De weerstand*capaciteit* bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De financiële gezondheid van de provincie wordt (mede) bepaald door het weerstandsvermogen, er zijn substantiële middelen mee gemoeid en er zijn grote verschillen tussen en binnen de provincies. In de programmaraad van november 2011 is het thema risicomanagement en weerstandsvermogen als nader te verkennen onderwerp geselecteerd.

Wat hebben we gedaan?

We hebben een programmeringsnotitie opgesteld met mogelijke onderzoeksrichtingen en deze in september voor schriftelijke consultatie aan de programmaraad voorgelegd. Ook is ambtelijk gesondeerd welke ontwikkelingen er bij de vier provincies spelen op het gebied van Risicomanagement en Weerstandsvermogen.

Wat hebben we hiermee bereikt?

In de verkenning bleek dat de provincies Noord-Holland en Utrecht recent nieuw beleid hebben. We vinden dat er voldoende tijd en gelegenheid moet zijn geweest voor implementatie van dit beleid, voordat wij over de voortgang rapporteren. In Flevoland wordt eveneens aan een stapsgewijze verbetering gewerkt en is ons meegegeven dat pas vanaf medio 2013 een onderzoek meerwaarde zal hebben. In Zuid-Holland zal in 2013 door de Directie Concernzaken (DCZ) in samenwerking met de Eenheid Audit & Advies (EAA) worden gestart met het vormgeven van risicoanalyses om te komen tot een eerste aanzet voor een integrale risicoanalyse.

Op basis van dit voortschrijdend inzicht hebben we geconcludeerd dat het - qua timing - nu te vroeg is om een provincievergelijkend onderzoek naar Risicomanagement en Weerstandsvermogen te programmeren. In overleg met de programmaraad hebben we besloten dit onderwerp op onze zogenoemde groslijst te houden.

IV.2 Recreatieschappen en Natuurbeheerorganisaties

Waar gaat het over?

De programmaraad heeft de Rekenkamer in november 2011 gevraagd om een onderzoek op het thema 'landschap, natuur en recreatie' zo snel mogelijk in 2012 te starten. Het betreft een breed terrein, waarop veel in beweging is. Gezien de brede vraagstelling heeft de Rekenkamer zich eerst ook breed georiënteerd op het onderwerp.

Wat hebben we gedaan?

Begin 2012 is de Rekenkamer gestart met een oriëntatie bij de vier provincies. Hierbij is gekeken naar zowel de ontwikkeling van nieuwe natuur- en recreatiegebieden als het beheer van bestaande natuur- en recreatiegebieden. Vanwege de vele actuele ontwikkelingen op dit thema, heeft de oriëntatie niet direct geleid tot een goed afgebakende onderzoeksopzet. Dat is in april 2012 gecommuniceerd aan de programmaraad. Vervolgens hebben we voor elke provincie een gespreksnotitie met achtergrondinformatie opgesteld waarin de stand van zaken op dit terrein is weergegeven. In september 2012 zijn een aantal bijeenkomsten belegd met afgevaardigden van PS van de vier Randstadprovincies over de onderzoekbehoefte en de mogelijke insteek van een onderzoek. De voornaamste uitkomsten van de bijeenkomsten, die per provincie verschillend waren, zijn in een impressienotitie samengevat (ter kennisname aan PS van de vier provincies gestuurd). De notitie is daarna geagendeerd voor de programmaraad van 13 november 2012. De programmaraad heeft het advies van de Rekenkamer om de aandacht bij dit onderzoek te richten op 'natuurbeheer' overgenomen. Na de programmaraad van 13 november 2012 is de Rekenkamer verder gegaan met het opstellen van een onderzoeksopzet, waarbij tevens een inhoudelijk deskundig extern bureau is ingeschakeld.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Door de verkenning en de bijeenkomsten met leden van PS is voor de Rekenkamer duidelijk geworden waar de onderzoekbehoefte liggen en welke invalshoek van een onderzoek voor PS de meeste toegevoegde waarde zal kunnen hebben. Deze invalshoek betreft vooralsnog 'natuurbeheer', waarbij de volgende hoofdvragen centraal zullen staan:

- In hoeverre worden de doelen van het natuurbeheer bereikt: is het natuurbeheer doeltreffend?
- Waaraan (overhead en uitvoering) wordt het geld voor natuurbeheer besteed : is het natuurbeheer doelmatig?

Het onderzoek zal in 2013 starten in Noord-Holland (oorspronkelijke indiener van het onderzoeksthema) en vervolgens zo snel mogelijk ook in Zuid-Holland. In de vergadering van de programmaraad in april 2013 zal worden besproken of en in hoeverre dit onderzoek ook voor de provincies Flevoland en/of Utrecht zal worden uitgevoerd. Omdat de uitvoering en publicatie van dit onderzoek in 2013 zullen plaatsvinden, zullen we in het jaarverslag over 2013 melden wat met het onderzoek is bereikt.

IV.3 Investeringsimpuls Flevoland Almere (IFA)

Waar gaat het over?

Het investeringsprogramma Flevoland Almere is voortgekomen uit een convenant (de Investeringsimpuls) dat de provincie Flevoland en de gemeente Almere in 2006 hebben gesloten. Doel van de Investeringsimpuls is het versterken van de economische positie en het creëren van een uniek stedelijk klimaat in Almere. Oorspronkelijk is afgesproken dat de provincie in drie tranches € 100 mln. beschikbaar stelt. Dit bedrag is inmiddels gekort tot circa € 89 mln.: € 35 mln. (IFA1), € 33 mln. (IFA2) en € 21 mln. (IFA3).

In 2010 is IFA1 in opdracht van de provincie geëvalueerd door Twynstra Gudde. Aanvullend is onderzoek verricht naar de mate waarin de activiteiten en prestaties hebben bijgedragen aan de doelstellingen van IFA. Het evaluatierapport bevat kritische conclusies over: doelen stellen, organiseren en realiseren. Er zijn aanbevelingen en toezeggingen gedaan ter verbetering van de situatie in de tweede tranche van het programma (IFA2). Deze hebben betrekking op onder andere besluitvorming, meetbaarheid, aansluiting bij de doelstellingen van IFA en (duidelijkheid over) de rollen en taken van betrokkenen.

De rekenkamercommissie Almere en de Randstedelijke Rekenkamer hebben besloten om gezamenlijk onderzoek uit te voeren naar het Investeringsprogramma Flevoland-Almere. Op aangeven van de programmaraadsleden van de provincie Flevoland en vooruitlopend op de evaluatie van IFA2, willen we onderzoeken in hoeverre de afgesproken verbeteringen naar aanleiding van het eerste evaluatieonderzoek zijn doorgevoerd in de werkwijzen bij IFA2 (en doorlopende projecten uit IFA1). De rekenkamers hebben besloten het onderzoek door externen te laten uitvoeren.

Wat hebben we gedaan?

We hebben ons georiënteerd op het onderwerp, verkennende gesprekken gevoerd en in samenwerking met de rekenkamercommissie Almere en vooruitlopend op het opstellen van de onderzoeksopzet een startnotitie opgesteld en een extern bureau geselecteerd. Dit bureau is januari 2013 met de werkzaamheden gestart onder aansturing van een begeleidingscommissie van de rekenkamercommissie Almere en de Randstedelijke Rekenkamer.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Omdat de uitvoering en publicatie van dit onderzoek in 2013 zullen plaatsvinden, zullen we in het jaarverslag over 2013 melden wat met het onderzoek is bereikt. In de planning van het onderzoek wordt uitgegaan van een behandeling door Provinciale Staten direct na het zomerreces in 2013.

IV.4 Decentralisatie Waddenfonds

Waar gaat het over?

Vanaf 1 januari 2012 zijn de provincies Friesland, Groningen en Noord-Holland verantwoordelijk voor de uitvoering van het Waddenfonds. Tot die datum heeft het Rijk hieraan uitvoering gegeven. Het doel van het Waddenfonds is met extra investeringen de ecologische en economische kwaliteit van het Waddengebied te versterken. Voor de periode tot 2026 is een bedrag beschikbaar van € 562 miljoen waarvan inmiddels door het Rijk € 69 miljoen is verplicht aan lopende projecten. Per jaar gaat het om een subsidie-impuls van meer dan € 33 mln. Met de overdracht van het Waddenfonds naar de Waddenprovincies eindigt de onderzoeksbevoegdheid van de Algemene Rekenkamer. Na de decentralisatie ligt de bevoegdheid om ten aanzien van het Waddenfonds rekenkameronderzoek te verrichten bij de Noordelijke Rekenkamer en de Randstedelijke Rekenkamer.

Wat hebben we gedaan?

Op 6 augustus hebben de Noordelijke Rekenkamer (als penvoerder) en de Randstedelijke Rekenkamer een gezamenlijk brief gestuurd aan PS van de drie waddenprovincies. Hierin vatten we de bevindingen van de Algemene Rekenkamer samen, beschrijven we de stand van zaken van het decentralisatieproces, besteden we aandacht aan de nieuwe rol van PS en doen we hen aanbevelingen.

Op 30 augustus 2012 heeft de Algemene Rekenkamer in overleg en samenwerking met de Noordelijke en Randstedelijke Rekenkamer en de secretaris van het Waddenfonds een ronde tafelbijeenkomst georganiseerd in Leeuwarden. Voor deze ronde tafelbijeenkomst waren deelnemers uitgenodigd die namens de provincies Friesland, Groningen en Noord Holland, de Noordelijke Rekenkamer, de Randstedelijke Rekenkamer en de Algemene Rekenkamer een rol hebben (gehad) bij het Waddenfonds. De bijeenkomst had het karakter van een ronde tafel, zodat alle aanwezigen hun mening en ideeën konden delen. Het doel was elkaar te informeren, van elkaar te leren en de discussie aan te gaan over de belangrijkste veranderingen en daarmee samenhangende gevolgen, kansen en risico's.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Het bestuur van het Waddenfonds concludeerde in haar reactie op onze brief dat onze aanbevelingen "als een welkome steun in de rug kunnen worden ervaren en een aansporing om op de ingeslagen weg verder te gaan". We zullen de ontwikkelingen rondom het Waddenfonds blijven volgen.

IV.5 Begroting 2013 Flevoland

Waar gaat het over?

Naar aanleiding van het onderzoek Beoordeling doelstellingen begroting 2012 van Flevoland (zie thema VII. Afronden Onderzoek 2011) wilden we een bijdrage leveren aan de doorwerking van dit onderzoek en de daarmee verbonden gewenste verbetering van de begroting 2013 van de provincie Flevoland. In plaats van het opstellen van een rapport over de begroting 2013 hebben we daarvoor op interactieve wijze de Statenwerkgroep Planning en Control ondersteund bij de bespreking van de begroting 2013.

Wat hebben we gedaan?

De criteria, waarmee we de kwaliteit van de doelstellingen van de begroting 2012 hebben beoordeeld, hebben we in een quick scan toegepast op de doelstellingen van de begroting 2013. Daarnaast hebben we gekeken of en hoe verbeteringsuggesties zijn opgepakt. De resultaten van deze analyse hebben we verslag gelegd in een presentatie aan de Statenwerkgroep op 19 september. De Statenleden kregen een aantal goede voorbeelden voorgelegd en enkele te verbeteren doelstellingen om te bediscussiëren hoe deze specifiek, meetbaarder en beter tijdgebonden geformuleerd zouden kunnen worden. We hebben daarnaast voor PS een hand-out gemaakt als hulpmiddel bij de beoordeling van doelstellingen uit de programmabegroting. Een extern bureau heeft ons ondersteund bij de quick scan en de presentatie voor de Statenwerkgroep Planning en Control.

Wat hebben we hiermee bereikt?

In een levendige bijeenkomst hebben de aanwezige Statenleden 'geoefend' met de aangeboden kaders voor een beoordeling van de doelstellingen van de begroting. In het debat van PS over de begroting 2013 op 14 november is door verschillende Statenleden gesteld dat er naar aanleiding van de conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamer over de begroting 2012 in de begroting 2013 duidelijk zichtbare verbeteringen zijn aangebracht.

IV.6 Handreiking evaluatie doeltreffendheid provinciale subsidies

Waar gaat het over?

Als onderdeel van het uitgevoerde onderzoek naar subsidies is een Handreiking opgesteld, waarin de inzichten om de doeltreffendheid van (provinciale) subsidies vast te kunnen stellen, zijn opgenomen. Naast algemene

inzichten hebben vier uitgevoerde gevalstudies hiervoor de bouwstenen geleverd. De Rekenkamer wil hiermee de provincies ondersteunen bij het evalueren van subsidies. Voor meer informatie over dit onderzoek verwijzen wij naar I. Subsidies.

Wat hebben we gedaan?

Op basis van het eerste deel van het onderzoek concludeerde de Rekenkamer dat de Randstadprovincies weinig inzicht in de doeltreffendheid van subsidies hebben. Om het niet bij deze conclusie te laten, hebben we vervolgens zelf vier subsidies onderzocht met als doel hiervan de doeltreffendheid vast te stellen en tevens bouwstenen te verzamelen voor het opstellen van een handreiking. In deze handreiking zijn onder meer zes stappen beschreven met praktische aanwijzingen om bij het evalueren van subsidies het inzicht in de doeltreffendheid van subsidies te verbeteren. Ter illustratie zijn voorbeelden uit de vier gevalstudies in de handreiking opgenomen. De Handreiking heeft een innovatief karakter, doordat het een digitaal document (pdf) is waarin op verschillende manieren met hyperlinks in het document heen en weer gegaan kan worden, alsmede naar verschillende bronnen waarnaar in de Handreiking wordt verwezen. Over de uitkomsten van het onderzoek en de handreiking is tevens een artikel gepubliceerd in het tijdschrift TPC, 2013-1.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Met de handreiking heeft de Rekenkamer een bijdrage geleverd aan het verbeteren van het evalueren van subsidies. Van de handreiking is bij de provincies (zowel PS, GS als de ambtelijke organisatie) met waardering kennisgenomen. Al gedurende het onderzoek en ook daarna hebben medewerkers van de Rekenkamer hun ervaringen bij het uitvoeren van de gevalstudies en het opstellen van de handreiking gedeeld met de ambtelijke organisatie van verschillende provincies. Aanleiding daartoe was veelal het uitvoeren van de aanbevelingen uit het eerste deel van het onderzoek om het inzicht in de doeltreffendheid van subsidies te verbeteren. Bij de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland zijn in 2012 concrete activiteiten gestart om de provinciale subsidies in breder verband systematisch te evalueren. Ook bij de provincies Utrecht en Flevoland zijn daartoe al stappen gezet. De wenselijkheid van het evalueren van subsidies is hiermee nadrukkelijk weer op de kaart gezet. Ook andere provinciale rekenkamers hebben het onderwerp subsidies in hun onderzoeksprogramma van 2012 opgenomen. Naar verwachting zullen al deze inspanningen ertoe leiden dat de kwaliteit van evaluaties toeneemt en het inzicht in de doeltreffendheid van subsidies groter zal worden. Dit inzicht zal bijdragen aan een effectievere inzet van het subsidie-instrument.

IV.7 Verkeersveiligheid

Waar gaat het over?

Met de leden van onze programmaraad bespreken we periodiek naar welke onderwerpen wij onderzoek zullen doen. Belangrijke criteria voor de keuze van een onderzoeksonderwerp zijn: financieel belang, het bestuurlijk belang/de rol van de provincie en het maatschappelijk belang: wat betekent het voor de burgers? Het thema Verkeersveiligheid scoort hoog op deze criteria. Aan de andere kant bleek uit een eerste verkenning dat er al veel onderzoek op het gebied van verkeersveiligheid gebeurt en de provincies op schema lijken te liggen bij het bereiken van de doelstellingen. In de bijeenkomst van de programmaraad van april 2012 is dan ook aan de orde geweest of het thema zich zou lenen voor een presentatie van al vergaard feitenmateriaal. We hebben daar invulling aan gegeven met een werkdiner op 5 november voor een select gezelschap Statenleden van de vier provincies.

Tijdens het diner boden deskundige sprekers van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) en de ANWB inzicht in de recente ontwikkelingen. Toen de Rekenkamer zich verdiepte in het thema verkeersveiligheid bleken er namelijk twee opvallende zaken:

- 1) De doelen, die Randstadprovincies zich stellen zijn weliswaar tamelijk SMART: alle vier de Randstadprovincies hebben de landelijke doelstelling om het aantal dodelijke slachtoffers en ernstig gewonden terug te dringen tot minstens een bepaald streefniveau in 2020 vertaald in de eigen provinciale doelstellingen. Maar zijn deze doelen ook 'slim'? Want de SWOV constateert dat de registratie van ongevallen afneemt. Er blijkt daardoor een flinke vertekening te zijn van het aantal ongevallen.
- 2) De ANWB heeft met haar zusterorganisaties in Europa een meetsysteem ontwikkeld om de verkeersveiligheid – preventief – te meten met een soort sterrenkwalificatie. Zou dit – of een ander – systeem behulpzaam kunnen zijn bij de doelformulering op het gebied van verkeersveiligheid?

Het doel van de avond was kennisoverdracht, kennisdelen tussen de Randstadprovincies en het verder verkennen van het onderwerp verkeersveiligheid. Aangezien PS zelf bepalen welke doelstellingen zij hanteren ging het de Rekenkamer niet noodzakelijkerwijs om het trekken van conclusies of het nemen van besluiten. Wel hoopt de Rekenkamer met de bijeenkomst de kaderstellende en controlerende rol van de Statenleden te versterken. De vorm van een diner is gekozen, omdat daarmee een setting ontstaat, waarin de Statenleden ruim van gedachten kunnen wisselen met collega Statenleden uit de andere provincies en direct hun technisch inhoudelijke vragen kunnen stellen aan de aanwezige deskundigen.

Wat hebben we gedaan?

Tijdens de avond zijn de drie w-vragen gevolgd:

- Als vooraf het thema doelstellingen: Wat wil de provincie bereiken?
- Het hoofgerecht stond in het teken van de kosten: Wat kost het?
- Bij het toetje werd de vraag gesteld: Welke maatregelen zijn effectief?

Een impressie van de bijeenkomst en de presentaties van de inleiders zijn gepubliceerd op onze website.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Wij hebben de Statenleden kennis laten nemen van de nieuwste ontwikkelingen en al bestaand relevant onderzoek, zodat men dat beschikbaar heeft als verkeersveiligheid in de staten aan de orde is.

In een prettige en informele sfeer heeft een inhoudelijk nuttige gedachtewisseling plaatsgevonden. De resultaten geven geen aanleiding om het thema verkeersveiligheid te programmeren voor een onderzoek van de rekenkamer.

V. Vrije ruimte / Groene Hart

Waar gaat het over?

Naast het uitvoeren van de vooraf geprogrammeerde onderzoeken volgt de Rekenkamer de actuele ontwikkelingen bij de afzonderlijke vier provincies en wordt zo nodig ruimte gecreëerd om hier direct op in te spelen. Deze ad hoc onderzoeken kunnen plaatsvinden op verzoek van de afzonderlijke provincies of derden en op initiatief van de Rekenkamer zelf. In de eerste helft van 2012 hebben we voor drie verschillende onderwerpen verzoeken van derden ontvangen, die we na ampele overweging niet hebben gehonoreerd.

De Rekenkamer streeft ernaar om jaarlijks een doorwerkingsonderzoek uit te voeren. In een doorwerkingsonderzoek wordt nagegaan wat er sinds de publicatie van het onderzoek met de aanbevelingen is gebeurd. Naast het bieden van inzicht in eventuele verbeteringen is zo'n onderzoek ook bedoeld om het bestuur te stimuleren om zaken die zijn blijven liggen, alsnog op te pakken. In dit kader is de Rekenkamer medio 2012 gestart met een onderzoek naar het Groene Hart. In 2009 heeft de Rekenkamer hierover het rapport 'Het Groene Hart – een haalbare kaart?' gepubliceerd.

Wat hebben we gedaan?

De Randstedelijke Rekenkamer is medio 2012 gestart met een verkenning van dit onderwerp. De Rekenkamer wil het onderzoek naar het Groene Hart langs twee lijnen inrichten. Allereerst is het een beknopt onderzoek naar de doorwerking van het rapport 'Het Groene Hart – een haalbare kaart?'. Nagegaan zal worden op welke wijze aan de (overgenomen) aanbevelingen invulling is gegeven. Daarnaast staat ons een vervolgonderzoek voor ogen naar de mate waarin de beleidsuitgangspunten voor het Groene Hart in de praktijk worden geëffectueerd en welke risico's zich hierbij voordoen. Met de uitkomsten van het onderzoek willen we PS handvatten bieden om het Groene Hart-beleid verder te verbeteren en effectiever te maken.

De Rekenkamer hecht sterk aan een goed inzicht in de informatiebehoefte bij PS alvorens de specifieke invalshoek voor het onderzoek te bepalen. Daartoe hebben we de programmaraad schriftelijk geconsulteerd door haar in september 2012 een programmeringsnotitie voor te leggen. Dit betrof gelet op het onderwerp in het bijzonder de provincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Op deze notitie is weinig reactie ontvangen. Wel is in de vergadering van de programmaraad op 13 november 2012 instemmend gereageerd op de voorgestelde lijn voor dit onderzoek. De programmeringsnotitie is verder uitgewerkt in een onderzoeksopzet, die op 11 december 2012 is toegezonden aan PS en GS van de drie betrokken provincies en begin 2013 geagendeerd voor de desbetreffende Statencommissies, waarna een begin is gemaakt met de uitvoering van het feitelijke onderzoek.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Omdat de feitelijke uitvoering en publicatie van dit onderzoek in 2013 zullen plaatsvinden, zullen we in het jaarverslag over 2013 melden wat met het onderzoek is bereikt.

Wat heeft dit gekost?

De totale kosten voor het deel van het vervolgonderzoek Groene Hart dat in 2012 plaatsvindt waren geraamd op € 95.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De realisatie van circa € 95.000 is conform begroting. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten circa € 80.000.

VI. Oriëntatieonderzoeken

Waar gaat het over?

De medewerkers van de Rekenkamer hebben elk een beleidsveld onder hun hoede. Voor de oriëntatie op onderzoeksonderwerpen monitoren zij voor hun eigen beleidsveld structureel documenten, waaronder persberichten, nieuwsbrieven, rapporten, begrotingen en jaarstukken. Ook bezoeken zij provinciale staten- en commissievergaderingen als een onderwerp uit hun beleidsveld op de agenda staat. Hiermee verkennen de medewerkers de mogelijkheden voor toekomstige onderzoeksthema's.

Wat hebben we gedaan?

Ter voorbereiding van de programmaraadbijeenkomsten van april en november zijn op basis van risicoanalyses voorstellen gedaan voor de onderzoeksprogrammering in de vorm van zogenoemde groslijsten met onderzoeksthema's, inclusief een korte toelichting. Daarnaast zijn notities uitgewerkt voor de onderwerpen Bodemsanering, Investeringsimpuls Flevoland Almere (IFA), Risicomanagement en weerstandsvermogen, Groene Hart, Geheimhouding en Landschap, Natuurbeheer en Recreatie, waarin de mogelijke onderzoeksrichtingen verder zijn uitgediept.

Wat hebben we hiermee bereikt?

Voor 2012 en later is het onderzoeksprogramma opgesteld. Hierin zijn op basis van de risicoanalyses relevante thema's opgenomen. Door de uitgebreide consultatieronde heeft het onderzoeksprogramma een breder draagvlak bij de Provinciale Staten gekregen. De Rekenkamer streeft ernaar dat alle medewerkers een vast deel van hun beschikbare tijd besteden aan de oriëntatie op hun beleidsveld. In 2012 is dat om verschillende redenen (zie 3.3.2 Personeelsbeleid) niet gerealiseerd en is prioriteit gegeven aan het lopend onderzoek.

Wat heeft dit gekost?

De totale kosten voor de oriëntaties en het opstellen van een onderbouwd onderzoeksprogramma waren geraamd op € 140.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van circa € 45.000 zijn veel lager dan geraamd. Dit komt doordat de uren die besteed zijn aan de oriëntaties op de hiervoor genoemde onderzoeksthema's voor het merendeel direct zijn geboekt op 'III. Bodemsanering', 'IV. Nader te bepalen' en 'V. Vrije ruimte / Groene Hart'. Daarnaast hebben de medewerkers minder tijd hebben besteed aan hun beleidsveld. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten circa € 35.000.

VII. Afronden onderzoek 2011

ALGEMEEN

Waar gaat het over en wat hebben we gedaan?

Begin 2012 waren de onderzoeken Wieringerrandmeer, (On)verantwoord wachten en Beoordeling doelstellingen begroting 2012 provincie Flevoland in afronding. De hoeveelheid afrondende werkzaamheden verschilden per project en betroffen onder andere het verwerken van het feitelijk wederhoor, het schrijven van de conclusies en aanbevelingen, het schrijven van de nawoorden en persberichten en het voorbereiden van de behandelingen. De fase van feitelijk en bestuurlijk hoor- en wederhoor beslaat formeel tweemaal 15 werkdagen. Tussen de publicatiedatum en de behandeling in de Provinciale Staten verstrijken gemiddeld ook enkele weken.

Onderwerp	Provincie(s)	Publicatie- datum	Aantal rapporten
DEELS UITGEVOERD IN 2011 EN GEPUBLICEERD IN 2012			
1. Wieringerrandmeer gestrand	NH	31 jan 2012	1
2. (On)verantwoord wachten op jeugdzorg	Landelijk	13 mrt 2012	1
3. Beoordeling doelstellingen begroting 2012	Fle	4 apr 2012	1

Wat heeft dit gekost?

De kosten van de afronding van de drie uit 2011 doorlopende onderzoeken waren geraamd op circa € 95.000 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW. De gerealiseerde kosten van circa € 95.000 zijn conform de begroting. Na aftrek van de compensabele BTW bedragen de kosten circa € 80.000.

TOELICHTING OP DE IN 2011 UITGEVOERDE EN IN 2012 GEPUBLICEERDE ONDERZOEKEN

VII.1 Wieringerrandmeer gestrand

Wat hebben we hiermee bereikt?

Op 15 november 2010 besloten PS van Noord-Holland het project Wieringerrandmeer stop te zetten, omdat voortzetting van het project een onverantwoord financieel risico voor de provincie zou betekenen. Veel Statenleden bleven op dat moment met de vraag zitten hoe het zover heeft kunnen komen. Waren PS kritisch genoeg en waren ze wel goed geïnformeerd over de risico's? Op verzoek van PS hebben we het besluitvormingsproces van het project Wieringerrandmeer geëvalueerd en beoordeeld in hoeverre vanaf 2004 de ontwikkeling van de risico's en de financiering een rol heeft gespeeld bij het stopzetten van het project Wieringerrandmeer.

De resultaten van het onderzoek zijn op 31 januari gepubliceerd in het rapport 'Wieringerrandmeer gestrand' en kregen uitgebreide aandacht in PS. Er is unaniem besloten om de conclusies op hoofdlijnen te onderschrijven en de aanbevelingen over te nemen.

VII.2 (On)verantwoord wachten op jeugdzorg

Wat hebben we hiermee bereikt?

Eind 2009 hebben de provincies en stadsregio's afspraken met het Rijk gemaakt over de aanpak en de financiering van de jeugdzorg in 2010 en 2011. De inzet is dat kinderen binnen negen weken worden geholpen. Langer wachten kan, als dat volgens Bureau Jeugdzorg voor de betreffende jongere inhoudelijk verantwoord is. De provincies en stadsregio's moesten jaarlijks uiterlijk op 1 oktober aan het Rijk rapporteren over de uitvoering van de afspraken. Samen met de Rekenkamer Amsterdam, de Rekenkamer Den Haag en de Rekenkamer Oost-Nederland hebben we onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de rapportages over het aantal kinderen dat (on)verantwoord langer dan negen weken wacht op jeugdzorg. Het betreft een landelijk onderzoek dat is uitgevoerd in de twaalf provincies en de stadsregio's Amsterdam, Rotterdam en Haaglanden.

Op 13 maart hebben we het onderzoeksrapport met conclusies en aanbevelingen voor provincies, stadsregio's en Rijk gepubliceerd. Zoals gebruikelijk bevatte het rapport ook de bestuurlijke reactie, die gezien het landelijke

karakter van het onderzoek was gecoördineerd door het IPO. Het IPO wees de aanbevelingen af, omdat deze naar hun mening tot bureaucratie zou leiden. GS van Noord-Holland distantieerden zich van deze reactie en namen onze aanbevelingen over. PS van Noord-Holland besloten tevens GS te verzoeken de commissie ZC&M, zo spoedig mogelijk en uiterlijk voor het zomerreces 2012 te informeren op welke wijze de aanbevelingen van de Rekenkamers worden opgevolgd en hierna via de halfjaarlijkse rapportages over het jeugdzorgbeleid te informeren over de stand van zaken ten aanzien van de opvolging van de aanbevelingen. In de andere drie provincies schaarden GS en PS zich in hoofdzaak achter de reactie van het IPO.

VII.3 Beoordeling doelstellingen begroting 2012

Wat hebben we hiermee bereikt?

Het rapport is in de provincie Flevoland behandeld in de opinieronde op 18 april, waarin de verantwoordelijk gedeputeerde heeft aangegeven dat hij mogelijkheden ziet om de vruchten van dit rapport te plukken bij het opstellen van de begroting 2013. Tevens zei hij toe “om aan de Statenwerkgroep terug te rapporteren hoe de aanbevelingen qua tijd zullen worden ingevuld en hoe er samen gekeken kan worden hoe het smart kan worden neergezet.” Het rapport is vervolgens in PS als hamerstuk afgedaan.

In het debat van PS over de begroting 2013 op 14 november is door verschillende Statenleden gesteld dat er naar aanleiding van de conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamer over de begroting 2012 in de begroting 2013 duidelijk zichtbare verbeteringen zijn aangebracht.

3. Paragrafen

Het jaarverslag dient volgens het BBV te bestaan uit een aantal paragrafen waarin de verantwoording is vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Voor de Randstedelijke Rekenkamer zijn alleen de paragrafen Weerstandsvermogen (zie 3.1), Financiering (zie 3.2) en Bedrijfsvoering (zie 3.3) van toepassing.

3.1 Weerstandsvermogen

De risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Randstedelijke Rekenkamer, zijn minimaal van omvang. De Randstedelijke Rekenkamer heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich niet voorgedaan.

3.2 Financiering

De Randstedelijke Rekenkamer wordt gefinancierd door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Het programmaresultaat is te gebruiken om de reserve tot maximaal 15% van de totale bijdrage van de vier deelnemende provincies aan te vullen. Het resterende deel wordt naar rato van de bijdragen teruggestort naar de vier provincies.

3.3 Bedrijfsvoering

3.3.1 Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

Het ziekteverzuim heeft continu de aandacht van de directie; waar nodig wordt verzuim besproken met de betrokkene. In 2012 bedroeg het ziekteverzuimpercentage 2,5%. Dit is ruimschoots in lijn met het streven om het ziekteverzuim onder de 5% te houden.

De Randstedelijke Rekenkamer beschikt over een gediplomeerde Bedrijfshulpverlener, die in geval van ongevallen of calamiteiten in staat is eerste hulp te verlenen. In 2011 heeft de Bedrijfshulpverlener een herhalingsopleiding gevolgd. In februari 2013 is wederom een herhalingsopleiding gevolgd.

3.3.2 Personeelsbeleid

Alle medewerkers van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in dienst van de provincie Flevoland. Alhoewel de bestuurder/directeur bevoegd is tot het voeren van een eigen personeelsbeleid, is het voornemen om, waar goed toepasbaar, aan te sluiten bij het personeelsbeleid van deze provincie. Met regelmaat worden P&O-aangelegenheden met de afdeling P&O van Flevoland afgestemd.

Begin september 2011 heeft een van de projectleiders de Rekenkamer verlaten. Vanuit het oogpunt van prudent financieel beleid is de invulling van deze vacature enkele maanden aangehouden. Vanwege een ongewenste belasting van het team en uit oogpunt van een evenwichtige personeelsopbouw is met ingang van mei 2012 een nieuwe projectleider met een aanstelling voor bepaalde tijd aangetreden. Deze projectleider heeft echter om hem moverende redenen zijn aanstelling met ingang van januari 2013 beëindigd.

De Rekenkamer heeft eind 2012 het contract voor één van de onderzoekers, dat voor 2012 voor de derde en daarmee laatste keer met een jaar kon worden verlengd, omgezet naar een aanstelling voor onbepaalde tijd. In de afweging tussen aanstellingen voor bepaalde of onbepaalde tijd kiest de Rekenkamer voor zo veel mogelijk

flexibiliteit en voorzichtigheid in het financieel beleid. Om deze reden is de invulling van de hernieuwde vacature voor projectleider wederom aangehouden.

De laatste twee maanden van 2012 heeft één van onze medewerksters zwangerschaps- en bevallingsverlof genoten.

Naast uitvoering van onderzoek door de eigen organisatie heeft de Rekenkamer in 2012 ook enkele projecten uitbesteed aan externe bureaus. De uitvoering vindt in deze gevallen plaats onder verantwoordelijkheid en begeleiding door het MT van de Rekenkamer (zie II. Inkoop - en aanbesteding, IV.5 Quick scan begroting 2013 Flevoland, VII.3 Beoordeling doelstellingen begroting 2012 Flevoland en IV.3 Investeringsprogramma Flevoland Almere (IFA)). Aan de andere kant heeft de Rekenkamer het verzoek gehonoreerd om een van de medewerkers voor enkele maanden te detacheren bij de commissie Schoon Schip van de provincie Noord-Holland.

Al met al heeft de Rekenkamer de werkzaamheden in 2012 met bijna 1 fte minder capaciteit uitgevoerd.

In 2012 zijn door enkele medewerkers cursussen gevolgd op het vlak van het bijhouden van vakkennis en de introductie van Het Nieuwe Werken. In relatie tot de gelijktijdige vernieuwing van de software is eind juni een collectieve in-company training gevolgd over Windows en Office. Eind 2012 is een in-company training interviewtechnieken gehouden. Verder is deelgenomen aan het jaarlijkse congres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) op 20 april 2012 en zijn enkele congressen/seminars bezocht gerelateerd aan lopende onderzoeksprojecten. Enkele medewerkers hebben aanspraak gedaan op het zogeheten persoonlijk ontwikkelbudget, dat in het kader van de CAO is ingevoerd in 2011.

3.3.3 Automatisering en Informatisering

De Randstedelijke Rekenkamer is in 2012 overgestapt op een nieuw ICT-systeem, waarbij een nieuwe ICT-server en nieuwe software aangeschaft. De oorspronkelijke ICT-omgeving stamt van 2005 en was verouderd. Door het aanschaffen van de nieuwe server vergroot de Rekenkamer haar mogelijkheden om locatie ongebonden te kunnen werken. In dit verband zijn ook een aantal nieuwe laptops aangeschaft, zodat de medewerkers van de Rekenkamer meer op de provinciehuizen kunnen werken. De overstap op het nieuwe systeem is vrijwel probleemloos verlopen. Wel heeft het optimaal instellen van de nieuwe software op de wensen van de gebruikers in het begin voor vrij veel systeembeheer gezorgd.

3.3.4 Communicatie

Net als in andere jaren zijn vertegenwoordigers van de Rekenkamer zeer regelmatig aanwezig geweest bij provinciale staten- en commissievergaderingen, zowel aan het begin van een onderzoek om met de Statenleden van gedachten te wisselen over de onderzoeksopzet als bij de behandeling van het eindrapport om een toelichting te geven op de conclusies en aanbevelingen en technische vragen te beantwoorden.

In april en november 2012 zijn bijeenkomsten van de programmaraad geweest. Tijdens deze bijeenkomsten stond de voortgang van het onderzoeksprogramma op de agenda. Tevens is aan de orde geweest welke onderzoeken voor 2012 en later geprogrammeerd zullen worden en wat de mogelijke insteek van de onderzoeken zal zijn.

De Rekenkamer heeft regelmatig overleg gevoerd met andere rekenkamers. In het kader van de Kring van Provinciale Rekenkamers wordt tijdens bijeenkomsten onder meer gesproken over bedrijfsvoering, beleid, onderzoeksprogrammering en concrete onderzoeken. Daar waar relevant wisselen de rekenkamers informatie uit

over de oriëntatie op een onderzoeksonderwerp, het opzetten van een beoordelingskader, de onderzoeksopzet en de bevindingen. Tevens heeft de Randstedelijke Rekenkamer regulier overleg met de zogenaamde G4-rekenkamers, de rekenkamers van de steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Daarnaast participeerde de Randstedelijke Rekenkamer in een overleg van de lokale rekenkamers in de regio Kennemerland om kennis en ervaring te delen.

Vanuit de Rekenkamer is geparticipeerd in de organisatie van het jaarcongres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies in april.

Evenals vorig jaar hebben verschillende landelijke en regionale media aandacht besteed aan de uitkomsten van onze onderzoeken, met name aan de onderzoeken naar subsidies. Daarnaast zijn over enkele onderzoeken artikelen in vakbladen gepubliceerd.

Tijdens de programmaraadbijeenkomst van november is de vernieuwde website van de Rekenkamer gepresenteerd. Onze website bevat nu zogenoemde voortgangsinformatie over het lopend en gepubliceerde onderzoek. Hierin is op snelle en eenvoudige wijze na te gaan wanneer onderzoeksopzetten en publicaties zijn geagendeerd in (vak)commissies en PS, welke voordrachten en andere relevante vergaderstukken daarbij horen en hoe de behandeling is verlopen. Hiervoor zijn hyperlinks aangebracht naar de schriftelijke documenten en (indien beschikbaar) naar beeldverslagen. Ook worden relevante media-uitingen opgenomen over de publicaties van de Rekenkamer.

De website bevat zowel een overzicht van publicaties naar provincie als naar jaar van publicatie. Daaraan is nu een overzicht naar thema toegevoegd, zodat relevante documenten gemakkelijker in onderling verband zichtbaar zijn.

3.3.5 Organisatie

De organisatie van de Randstedelijke Rekenkamer bestaat ultimo 2012 uit 11 personen, met de volgende samenstelling:

<u>Functie</u>	<u>fte</u>
Bestuurder/directeur	1,0
Directielid	2,0
Managementassistent	0,9
Onderzoeker / projectleider	6,6
<u>Totaal</u>	<u>10,5</u>

Voor iedere provincie beheren de bestuurder/directeur Ans Hoenderdos en één van de directieleden de relaties op bestuurlijk en ambtelijk niveau. Directielid Arjan Wiggers is verantwoordelijk voor de provincies Flevoland en Noord-Holland, directielid Gerth Molenaar voor Utrecht en Zuid-Holland. De inhoudelijke aansturing van de onderzoeken is eveneens verdeeld over de directieleden, waarbij zij soms de rol van de projectleider vervullen, bijvoorbeeld bij het begeleiden van onderzoeken die zijn uitbesteed. Dit is in 2012 in het bijzonder aan de orde geweest bij de onderzoeken 'subsidies', 'duurzaam inkopen' en 'doelstellingen begroting'. Ook de bedrijfsmatige portefeuilles zijn verdeeld over de directieleden. We streven naar een doelmatige organisatie met een bij de taken en verantwoordelijkheden passende overhead (bestuur en bedrijfsvoering). Op basis van de urenregistratie bedroeg de overhead in 2012 21%.

3.3.6 Interne beheersing

De financiële administratie wordt bijgehouden door het secretariaat van de Randstedelijke Rekenkamer. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening en de Controleverordening heeft de Randstedelijke Rekenkamer een Intern Controleplan, dat is getoetst door de accountant. Met behulp van checklisten is in september 2012 en februari 2013 de betrouwbaarheid van de financiële informatieverzorging en de naleving van relevante wet- en regelgeving getoetst.

Mede via kwartaalrapportages houdt het management van de Rekenkamer zicht op de uitputting van de begroting, de voortgang van de onderzoeken en de omvang van de liquide middelen. Op basis van het treasurystatuut en de eerste kwartaalrapportage van april 2012 heeft het MT van de Randstedelijke Rekenkamer besloten om het uitzetten van tijdelijk overtollige middelen bij de enige voor de Randstedelijke Rekenkamer toegankelijke Triple A bank in gang te zetten. Het heeft vervolgens tot augustus 2012 geduurd voordat de Randstedelijke Rekenkamer daadwerkelijk over de bankcontracten en het telebankieren kon beschikken. Het daadwerkelijk uitzetten van de middelen was toen echter niet meer aan de orde omdat de bank op dat moment niet meer over een Triple A status bij ten minste twee van de vier kredietbeoordelaars beschikte.

Op 20 juni hebben de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer en de bestuurders van de rekenkamers van de vier grote steden het Kwaliteitshandvest ondertekend. Dit kwaliteitshandvest vormt de basis voor kwaliteitscontrole, evaluatie en onderlinge visitatie. Het doel is de kwaliteit van de rekenkamers hoog te houden, nu en in de toekomst, zodat zij een betekenisvolle rol blijven vervullen in het lokale bestuur. In het Kwaliteitshandvest staan de belangrijkste eisen die de rekenkamers aan hun eigen werk stellen. Deze eisen zijn uitgewerkt in een toetsingskader. Dit toetsingskader biedt de basis voor het gesprek over de kwaliteit van rekenkamers in de dagelijkse praktijk en voor een periodieke evaluatie van de deelnemende rekenkamers.

3.3.7 Huisvesting en facilitaire dienstverlening

Het kantorencomplex nabij Amsterdam Sloterdijk, waar de Rekenkamer sinds haar oprichting gevestigd is, voldeed in 2012. De programmaraad vergaderde ook in het kantoor van de Rekenkamer.

II. Jaarrekening

1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Materiële vaste activa: De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde of vervaardigingswaarde en verminderd met de afschrijvingen bepaald op basis van de geschatte economische levensduur. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de aanschafwaarde en er wordt geen rekening gehouden met afschrijving naar tijdsgelang gedurende het jaar. Kantoorinrichting, kantoormeubilair, kantoorapparatuur en de telefooninstallatie worden afgeschreven in 5 jaar. Automatiseringsapparatuur, waaronder PC's en servers, wordt afgeschreven in 3 jaar. De afschrijvingstermijn voor softwarelicenties komt overeen met de looptijd van de licentie, gerekend in jaren. De afschrijvingen zijn verantwoord onder de lasten inzake huisvesting en informatievoorziening.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar: De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde zo nodig onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Overlopende activa en netto vlottende schulden: Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen: Het eigen vermogen bestaat uit de bestemmingsreserve. Dotaties aan de bestemmingsreserve vinden plaats conform de Financiële beleids- en beheersverordening art. 7.

Resultaatbepaling: Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten (bijdragen van de provincies en rentebaten) en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Resultaten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen, die op het moment dat de jaarrekening werd samengesteld voorzienbaar waren, zijn ten laste van het resultaat gebracht.

2. Programmarekening

	Rekening 2011	Begroting 2012 oorspronkelijk	Begroting 2012 1e wijziging	Rekening 2012
Baten				
Bijdragen provincies	1.552.600	1.552.600	1.552.600	1.552.600
Rentebaten	11.089	12.000	12.000	1.174
Som der baten	1.563.689	1.564.600	1.564.600	1.553.774
Lasten				
Personeel	1.106.218	1.212.900	1.212.900	1.143.653
Inhuur	206.324	149.400	149.400	143.277
Huisvesting en servicekosten	142.903	150.000	150.000	145.512
Informatievoorziening	22.774	49.000	49.000	54.631
Kantoor	1.289	3.300	3.300	1.953
Som der lasten	1.479.508	1.564.600	1.564.600	1.489.026
Resultaat voor bestemming	84.181	-	-	64.748
Toevoegingen aan de reserve	7.500	-	-	-
Onttrekkingen uit de reserve	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	76.681	-	-	64.748
Bestemming programmaresultaat				
Toevoeging aan bestemmingsreserve		-		
Te verrekenen met de deelnemende provincies		64.748		
		64.748		

Toelichting op de baten

De rentebaten vallen fors lager uit dan de geraamde rentebaten uit de begroting. In de ramingen werd rekening gehouden met een lichte rentestijging ten opzichte van 2011. In plaats daarvan daalde de rente in 2012 echter tot 0% rente in het vierde kwartaal. Omdat er voor de Randstedelijke Rekenkamer geen andere banken beschikbaar waren die conform het treasury statuut van de Rekenkamer voor minimaal twee ratingbureaus over een Triple A status beschikten, zijn er geen gelden bij andere banken uitgezet.

Toelichting op de lasten

De lasten in de begroting zijn in 2012 voor 95% uitgeput, dit wordt name veroorzaakt door een onderuitputting op de personeelslasten.

Personeel

De salarissen en sociale lasten vallen circa € 69.000 lager uit dan de begroting, doordat de vacature voor projectleider pas in mei 2012 is vervuld. Daarnaast is een medewerker van de Rekenkamer enkele maanden gedetacheerd geweest naar het project Schoon Schip van de provincie Noord-Holland. In het vierde kwartaal van 2012 is een medewerker met zwangerschaps-/bevallingsverlof gegaan. Tevens was er sprake van een kleine onderuitputting op het opleidingsbudget.

Inhuur

Op de inhuur is sprake van een kleine onderuitputting van circa € 6.000.

Huisvesting en servicekosten

Er is sprake van een kleine onderuitputting van circa € 4.500. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de energiekosten inclusief de eindafrekening over 2011 circa € 3.000 lager uitvielen dan werd ingeschat.

Informatievoorziening

De gerealiseerde lasten vallen circa € 5.500 hoger uit dan is begroot. Ondanks dat de aan de uitrol van het nieuwe ICT-systeem verbonden diensten worden afgeschreven en hier in de begroting ook rekening mee is gehouden, is er na de uitrol nog een geruime tijd een groter beroep gedaan op de ICT-helpdesk. Mede omdat de nieuwe software en de instellingen in het begin nog niet optimaal aansloten bij de wensen van de Rekenkamer.

Kantoor

De gerealiseerde lasten vallen net als in 2011 circa € 1.500 lager uit dan de begroting. Mogelijk door zuinig gebruik en het steeds meer digitaal werken.

Toelichting bestemming programmaresultaat

Aan de bestuurder van de Rekenkamer wordt voorgesteld om het resterende bedrag van € 64.748 terug te storten naar de vier deelnemende provincies.

Netto bijdrage van de provincies over 2012

In de hiernavolgende tabel zijn het terug te storten bedrag per provincie, de opgave van de afgedragen omzetbelasting en de netto bijdrage van de provincies over 2012 opgenomen.

Verrekening met de provincies (€)	Bijdrage 2012	Terug te storten 2012	BTW-compensatie 2012	Netto bijdrage 2012
Provincie Flevoland	277.323	11.565	40.428	225.330
Provincie Noord-Holland	438.163	18.273	63.875	356.015
Provincie Utrecht	321.416	13.404	46.856	261.156
Provincie Zuid-Holland	515.698	21.506	75.178	419.014
Totaal	1.552.600	64.748	226.337	1.261.515

3. Balans

BALANS (€)					
ACTIVA	31-12-11	31-12-12	PASSIVA	31-12-11	31-12-12
Vaste activa			Eigen vermogen		
1			5		
. Materiële vaste activa	3.360	19.734	. Reserves		
			- Bestemmingsreserve	232.500	232.500
Vlottende activa			Vlottende passiva		
2			6		
. Liquide middelen	731.860	678.676	. Netto-vlottende schulden		
3			- Crediteuren	411.854	400.148
. Overige vorderingen	127	-	- Nog te ontvangen		
4			facturen	6.812	7.088
. Overlopende activa	-	6.074	- Te verrekenen met	84.181	64.748
			provincies		
	<u>735.347</u>	<u>704.484</u>		<u>735.347</u>	<u>704.484</u>
			7		
			. Niet uit de balans blijvende		
			verplichtingen	483.000	360.000

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa (€)

	Waarde 31-12-11	Investering	Afschrijving	Waarde 31-12-12
ICT	967	27.689	10.197	18.459
Inventaris	2.393	-	1.118	1.275
Overig	-	-	-	-
Totaal	3.360	27.689	11.315	19.734

De waarde van de materiële vaste activa is in 2012 met circa € 16.000 gestegen, doordat een nieuw ICT-systeem is aangeschaft.

Liquide middelen

Op 31 december 2012 bedroeg het banksaldo € 678.676. Het banksaldo is begin 2013 sterk afgenomen vanwege de uitbetaling van circa € 400.000 aan crediteuren, waaronder de betaling van circa € 365.000 aan de provincie Flevoland voor de personeelslasten van de medewerkers van de Rekenkamer.

Reserves

De opgebouwde reserve is in 2012 niet aangesproken en bedraagt € 232.500. De reserve is bedoeld voor het terstond kunnen uitvoeren van eenmalig extra onderzoek, als de actualiteit daar aanleiding voor geeft. Daarnaast kunnen met de reserve onverwachte extra uitgaven voor geprogrammeerd onderzoek opgevangen worden. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening is de omvang van de reserve maximaal 15% van de totale bijdrage van de deelnemende provincies.

Netto-vlottende schulden

- De openstaande crediteuren omvatten: een doorbelasting van circa € 365.000 van de provincie Flevoland voor de personeelslasten van de medewerkers van de Rekenkamer, circa € 16.000 aan inhuur voor het onderzoek bodemsanering en de verkenning van een onderzoek naar natuurbeheer, circa € 8.000 voor P&O-ondersteuning van de provincie Flevoland in 2012, circa € 5.000 voor de in oktober 2012 aangeschafte laptops, monitor en antivirussoftware en circa € 3.000 voor twee in december gevolgde opleidingen.
- Over 2012 moet de Rekenkamer nog enkele facturen ontvangen, zoals een factuur van circa € 6.000 voor de accountantscontrole van de jaarrekening 2012.
- Het te verrekenen bedrag met de provincies is het restant van het programmaresultaat over 2012 wat terugvloeit naar de deelnemende provincies.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

De Rekenkamer heeft een huurovereenkomst inzake de kantoorruimte gelegen aan Teleportboulevard 110 te Amsterdam. De huurprijs bedraagt ultimo 2012 € 11.600 per maand. Dit bedrag is inclusief energie-, service-, schoonmaak- en beveiligingskosten en de huur van een parkeerplaats. De overeenkomst loopt tot en met 31 juli 2015. Vanwege het korter worden van de resterende contractperiode neemt de verplichting voor de huur van de kantoorruimte af van € 483.000 ultimo 2011 naar € 360.000 ultimo 2012.

III. Overige gegevens

1. Bestemming van het programmaresultaat

Aan de bestuurder van de Rekenkamer wordt voorgesteld om het programmaresultaat van € 64.748 terug te storten naar de vier deelnemende provincies.

2. Accountantsverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Randstedelijke Rekenkamer

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening over de periode 1 januari 2012 tot en met 31 december 2012 van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en de exploitatierekening over de periode 1 januari 2012 en met 31 december 2012 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens. Tevens is het bestuur verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is daarnaast verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 217, tweede lid, van de Provinciewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving waaronder de gemeenschappelijke regeling zoals aan ons bevestigd met de opdrachtbevestiging getekend d.d. 29 januari 2013 en is vastgesteld door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is vastgesteld door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer en aan ons bevestigd met de opdrachtbevestiging getekend d.d. 29 januari 2013.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer per 31 december 2012 en van de baten en lasten over de periode 1 januari 2012 tot en met 31 december 2012 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder de gemeenschappelijke regeling.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 217, lid 3d Provinciewet melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 14 maart 2013

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. R. Ellermeijer RA

Colofon

RANDSTEDELIJKE REKENKAMER

Randstedelijke Rekenkamer
Teleportboulevard 110
1043 EJ Amsterdam

020 – 58 18 585 TELEFOON

020 – 58 18 586 FAX

info@randstedelijke-rekenkamer.nl E-MAIL

www.randstedelijke-rekenkamer.nl INTERNET

Amsterdam

14 maart 2013